

Warszawa, 16 czerwca 2025 r.

Departament Legislacyjno-Prawny

991100.0230.73.2025

Stanowisko Zakładu Ubezpieczeń Społecznych do projektu ustawy o ustalaniu wysokości emerytur z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych dla niektórych osób, które do dnia 6 czerwca 2012 r. złożyły wniosek o emeryturę na zasadach obowiązujących osoby urodzone przed dniem 1 stycznia 1949 r.

Po analizie przedłożonego do opinii projektu ustawy przedstawiamy uwagi Zakładu Ubezpieczeń Społecznych.

1. do art. 1 projektu ustawy

Projektowany przepis wskazuje jako potencjalnych beneficjentów ustawy mężczyzn urodzonych w latach 1949-1952 i w roku 1954, jak i kobiety urodzone w latach 1954-1959, którzy przed 6 czerwca 2012 r. złożyli wniosek o przyznanie emerytury częściowej lub emerytury z art. 88a ustawy z dnia 26 stycznia 1982 r. – Karta Nauczyciela, a prawo do emerytury, o której mowa w art. 24 ustawy emerytalnej, osoby te nabyły po dniu 31 grudnia 2012 r.

Przepis art. 26b ustawy emerytalnej, stanowiący podstawę do przyznania prawa do emerytury częściowej, został dodany przez art. 1 pkt 7 ustawy z dnia 11 maja 2012 r. o zmianie ustawy o emeryturach i rentach Funduszu Ubezpieczeń Społecznych oraz niektórych innych ustaw. Ustawa ta weszła w życie z dniem 1 stycznia 2013 r. Tym samym przed dniem 6 czerwca 2012 r. nie było możliwe złożenie wniosku o emeryturę częściową. Jednocześnie zauważamy, że art. 88a Karty Nauczyciela został dodany przez art. 1 pkt 8 ustawy z dnia 28 lipca 2023 r. o zmianie ustawy Karta Nauczyciela oraz niektórych innych ustaw i wszedł w życie z dniem 1 września 2024 r. Proponujemy zatem wykreślenie z projektowanego art. 1 wyrażen „*emerytury częściowej lub*” oraz „*lub art. 88a*”.

Należy mieć ponadto na uwadze, że problem pomniejszania wysokości emerytury o kwoty pobranych wcześniejszych emerytur (tj. stosowania art. 25 ust. 1b ustawy emerytalnej) w pewnych przypadkach może dotyczyć również osób z młodszych roczników np. górników, którzy po ukończeniu 50 lat przeszli na emeryturę górniczą przed 6 czerwca 2012 roku, czy też osób nabywających przed tą datą prawo do emerytury z tytułu działalności twórczej lub

artystycznej. Osoby te znajdują się w tej samej sytuacji prawnej, co roczniki osób wymienionych w art. 1 projektowanej ustawy.

2. do art. 2 projektu ustawy

▪ do ust. 3

Użyte w przepisie wyrażenie „na dzień złożenia tego wniosku” proponujemy zastąpić wyrazami „na dzień, od którego została przyznana ta emerytura”. Obecne brzmienie przepisu nie uwzględnia bowiem możliwości złożenia wniosku o emeryturę z tytułu ukończenia powszechnego wieku emerytalnego przed ukończeniem tego wieku.

▪ do ust. 4

Projektowany przepis przewiduje, że wysokość emerytury dla osób, które przed wejściem w życie projektowanej ustawy nie wystąpiły z wnioskiem o przyznanie emerytury na podstawie art. 24 ustawy emerytalnej, ma być ustalana wyłącznie na dzień osiągnięcia wieku emerytalnego. Proponowana regulacja w sposób wyraźnie odmienny od dotychczasowego (jak chociażby w przypadku osób urodzonych w roku 1953) kształtuje zasady obliczania wysokości emerytury. Wprowadzenie zaproponowanego rozwiązania może spowodować, że osobie, która odraczała w czasie moment złożenia wniosku o emeryturę celem uzyskania wyższego świadczenia, wysokość emerytury będzie obliczana na dzień osiągnięcia powszechnego wieku emerytalnego, a więc w sposób zdecydowanie mniej dla niej korzystny. Jednocześnie, stosowanie do art. 2 ust. 6 projektowanej ustawy, emerytura ustalona na zasadach przewidzianych w tej ustawie nie może być niższa od dotychczas wypłacanej. Tym samym, projektowane przepisy mogą prowadzić do sytuacji uprzywilejowania grupy świadczeniobiorców, którzy uzyskają gwarancję wypłaty świadczenia w dotychczasowej wysokości względem tych, którzy dopiero po wejściu w życie projektowanej ustawy złożą wniosek o emeryturę w związku z ukończeniem powszechnego wieku emerytalnego.

Ponadto przepisy projektowanej ustawy nie rozstrzygają jednoznacznie sytuacji prawnej osób, które w okresie od 1 czerwca 2026 r. do 31 grudnia 2026 r. złożą wniosek o emeryturę w związku z ukończeniem powszechnego wieku emerytalnego. Przesądzenia wymaga kwestia, czy osoby te mogą zażądać wyliczenia wysokości przysługującego im świadczenia bez uwzględnienia przepisów projektowanej ustawy, tj. jedynie na podstawie przepisów ustawy emerytalnej (co może powodować wyliczenie wysokości świadczenia w wysokości korzystniejszej niż z uwzględnieniem przepisów projektowanej ustawy).

▪ do ust. 5

Zgodnie z tym przepisem waloryzacja wysokości emerytury ustalonej osobom, o których mowa w art. 2 ust. 3 i 4 projektowanej ustawy, następuje na ogólnych zasadach, wskazanych w ustawie emerytalnej, a zatem proponujemy usunięcie tej regulacji.

- **do ust. 7**

Jeżeli celem projektodawcy jest wskazanie, że świadczeniobiorcy wypłacone zostanie wyrównanie za okres od 1 czerwca 2026 r. do dnia, w którym Zakład Ubezpieczeń Społecznych wyda stosowną decyzję, proponujemy jednoznaczne wskazanie powyższego w przepisie, celem uniknięcia wątpliwości interpretacyjnych. Obecnie zaproponowane brzmienie nie jest jednoznacznie i może sugerować, że mamy do czynienia z nowym świadczeniem (które zostanie pomniejszone o kwotę dotychczas wypłaconego świadczenia), a nie z ponownym ustaleniem wysokości dotychczasowego świadczenia.

3. do art. 3 projektu ustawy

- **do ust. 1 i 2**

Z proponowanych regulacji wynika, że ustalenie wysokości emerytury osób, o których mowa w art. 2 ust. 3 i 4 ustawy, następuje na dzień wejścia w życie projektowanej ustawy. Powyższe stoi w sprzeczności z brzmieniem art. 2 ust. 3 i 4, zgodnie z którymi wysokość emerytury osób, które wystąpiły z wnioskiem o jej przyznanie przed wejściem w życie projektowanej ustawy, ustala się na dzień złożenia tego wniosku (ust. 3) czy też na dzień osiągnięcia powszechnego wieku emerytalnego (ust. 4).

- **do ust. 4**

Regulacja zawarta w tym przepisie została już unormowana w ustawie emerytalnej, a zatem proponujemy jej wykreślenie. Emerytura dla osób, o których mowa w art. 2 ust. 4 projektowanej ustawy, tj. osób, które nie wystąpiły z wnioskiem o jej przyznanie przed wejściem w życie projektowanej ustawy, będzie emeryturą przyznawaną wnioskodawcy po raz pierwszy, do którego to świadczenia stosuje się reguły art. 118 ust. 1 ustawy emerytalnej. Przepis ten znajdzie zastosowanie z mocy art. 8 projektowanej ustawy (*„W sprawach nieuregulowanych w niniejszej ustawie stosuje się przepisy ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych.”*).

4. do art. 5 projektu ustawy

Regulacja tego przepisu wydaje nam się nadmiarowa, ponieważ już w obecnym stanie prawnym wymienione w nim postępowania toczą się do czasu ich zakończenia prawomocną decyzją lub orzeczeniem. Jedynie przyjęcie odmiennej zasady, przewidującej

wcześniejsze zakończenie ww. postępowań, uzasadniałoby konieczność wprowadzenia odrębnej regulacji w tym zakresie.

5. do art. 6 projektu ustawy

Zauważamy brak uzasadnienia do wprowadzonego projektowanym przepisem zakazu wszczęcia postępowania cywilnego, jako ingerującego w sferę stosunków cywilnoprawnych.

6. do art. 9 i 10 projektu ustawy

Proponujemy wskazanie wcześniejszej daty wejścia w życie art. 9 projektowanej ustawy, (nakładającego na Zakład Ubezpieczeń Społecznych obowiązek informacyjny) niż wskazana w art. 10 projektu, co umożliwi Zakładowi zrealizowanie ww. obowiązku z odpowiednim wyprzedzeniem.

Analogicznie powyższa kwestia została uregulowana w przypadku tzw. renty wdowiej (w ustawie z dnia 26 lipca 2024 r. o zmianie ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych oraz niektórych innych ustaw¹). W art. 17 ww. ustawy wskazano, że ustawa wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 2025 r., z wyjątkiem art. 12 (dot. obowiązku informacyjnego Zakładu), który wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia.

7. do OSR do projektu ustawy

- Na stronie 3 OSR należy usunąć przypis nr 1 dotyczący „młodszych roczników”, ponieważ w projekcie ustawy wymienione są wszystkie roczniki, których dotyczą projektowane zmiany.
- Na stronie 9 OSR zawarta jest informacja, że szacunkowe skutki finansowe zostały obliczone przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych. Poniżej założeń do tych szacunków zamieszczona jest część dotycząca założeń do szacunków wpływów dla sektora finansów publicznych:

„Dodatkowo szacując wpływy dla sektora finansów publicznych, założono:

- *wszystkie osoby odprowadzą od otrzymanej podwyżki składkę zdrowotną w wysokości 9%,*
- *20% osób przy średniej podwyżce 690,20 zł zapłaci wyższy kwotowo podatek z tytułu otrzymanej podwyżki.”*

Powyższy układ może wprowadzać w błąd sugerując, że są to również założenia i szacunki Zakładu Ubezpieczeń Społecznych.

---

¹ Dz. U. z 2024 r. poz. 1243 z późn. zm.